

OOPP - osobní ochranný pracovní prostředek.

HZS ČR – Hasičský záchranný sbor České republiky.

TS – technická služba.

Hasič – instruktor – hasič s absolvovanou odbornou přípravou, splňující stanovené požadavky, jmenovaný ředitelem HZS kraje na pozici hasiče-instruktora pro práci ve výšce a nad volnou hloubkou.

Prostředky VVH – věcné prostředky požární ochrany pro práce ve výšce a nad volnou hloubkou (dále jen „prostředky VVH“).

Šev - je pevnostní spojení plošných a jiných textilií, především popruhů, šitím (nitěmi). Šev se skládá ze stehů.

Polyamid (PAD) - je používán pro textilní OOPP. Např. popruhy, lana atd.

Polyester (PES) – méně často používaný pro textilní OOPP. Z PES se vyrábějí např. šicí nitě.

Štítky - vnitřní natištěné štítky obsahují následující informaci: Číslo standardu EN, označení shody, jméno výrobce, ikony ukazující správné užívání. Žádný štítek nesmí být poškozen a všechny štítky musí být čitelné a stále upevněné.

Pracovní polohování – technika, která umožňuje pracovní podepření osobními ochrannými prostředky pro práce ve výšce a nad volnou hloubkou takovým způsobem, že je zabráněno pádu.

Lanový přístup – technika použití lana, v kombinaci s jinými zařízeními, pro dostání se na z místa práce a pracovního polohování.

Zadrženi – systém, jehož použitím je osobě zabráněno pomocí osobních ochranných pracovních prostředků dosažení prostor, ve kterých je riziko pádu z výšky nebo do hloubky.

Zachycení pádu – technika nebo soubor prostředků, které zajišťují v případě pádu jeho zachycení a snížení rázové síly na přijatelnou hodnotu.

Pád - nekontrolovatelný a zpravidla nepředvídatelný pohyb osoby ve výšce a nad volnou hloubkou směrem dolů.

Dynamický režim - činnost ve výšce a nad volnou hloubkou, která je charakteristická možností pádu z výšky a následného zachycení pádu systémem zachycení pádu.

Statický režim - činnost ve výšce a nad volnou hloubkou, při které nejsme bezprostředně ohroženi pádem z výšky nebo do hloubky. Vyloučení nebo omezení možnosti pádu je realizováno pracovním polohováním nebo činností, při které pád je při správné obsluze prostředků omezen na délku max. 0,6 m – např. slánění, výstup na laně pomocí blokantů, zaujmutí pracovní polohy.

Systém zachycení pádu – systém, obsahující osobní ochranné pracovní prostředky, které zachytí pád z výšky. Obsahuje zachycovací postroj a spojovací podsystém pro zachycení pádu (spojovacím podsystémem pro zachycení pádu se pro provádění záchranných prací ve výšce a nad volnou hloubkou nejčastěji rozumí **zajišťovací řetězec** tvořený dynamickým horolezeckým lanem, jistícím stanovištěm a body postupového jištění).

Navázání na lano - obecně spojení hasiče se systémem zachycení pádu. Za navázání na lano považujeme také spojení zachycovacích postrojů, sedacích postrojů, evakuačních postrojů a smyček, evakuačních a záchranných nosítek s dynamickým horolezeckým lanem nebo nízkoprůtažným lanem při všech činnostech ve výšce a nad volnou hloubkou, zejména při spouštění, vytahování, lanových traverzech apod.

Kritický stav – předem nepředvídaná situace, jejímž důsledkem je destrukce pracovního systému – např. přeříznutí pracovního lana, destrukce kotevních bodů, chyba v použití prostředků, individuální chyba hasiče atd.

Horolezecké dynamické lano – lano složené z jádra a opletu, které je schopno zachytit pád osoby při vzniku malé rázové síly. Je charakteristické velkou průtažností při zatížení. V jednotkách PO se používají dynamická lana jednoduchá.

Sedací postroj – je určen k podepření těla osoby při vědomí v sedu ve visu na laně, skládající se z popruhů a přezek s nízkým bodem připojení. Lze jej použít ve statickém režimu.

Zachycovací postroj – svou konstrukcí je určen k opoře těla při zachycení pádu. Zachycovací postroj může být složen z popruhů, smyček, přezek a jiných prvků, uspořádaných a upravených pro přizpůsobení na tělo uživatele, pro zadržení při pádu a po jeho zachycení. Je nutné jej použít v dynamickém režimu při nebezpečí pádu.

Polohovací pás – slouží pro pracovní polohování a oporu těla. Je tvořen prvky obepínající tělo, které vhodným uspořádáním a sestavením spolu s pracovním polohovacím spojovacím prostředkem (součástí pro připevnění pracovního polohovacího pásu kolem konstrukce) udrží uživatele během práce ve výšce. Lze jej použít ve statickém režimu.

Záchranný postroj – postroj určen k provedení záchrany osoby vytažením nebo spuštěním tak, že zachraňovaná osoba je ve visu na laně v sedu.

Záchranná smyčka – slouží pro provedení záchrany osoby. Je konstruována z navržených prvků tak, že během záchranné činnosti je zachraňovaný držen a ponechán v definované pozici.

Popruh – je dlouhý, úzký, plochý, textilní pás, určený ke statickému namáhání, nikoliv k absorbování dynamické energie. Minimální nosnost popruhu pro použití v jednotkách PO je 15 kN.

Pomocná šňůra – je lano nebo šňůra o určité délce s jádrem a opletem a jmenovitým průměrem od 4 mm do 8 mm.

Smyčka – je popruh, pomocná šňůra nebo část lana spojená sešitím nebo jiným způsobem.

Tlumič pádu – v normálních podmínkách používání zabezpečuje bezpečné zastavení pádu z výšky. Tlumič pádu musí mít schopnost pohltit pádovou energii jejím rozptýlením tak, že padající osoba neabsorbuje plnou rázovou sílu vzniklou pádem.

Provazový žebřík – slouží pro výstup a sestup jedné osoby. Nesmí se používat v horizontální poloze jako přechodová hrazda a nesmí být použit v převrácené poloze. Na horním konci je opatřen okem vyztuženým kovovou nebo plastovou očnící, sloužící k zavěšení žebříku.

Popruhový žebřík – slouží k získání opory ve visu, postupu v místech bez možností jiné opory pro nohy (technické lezení) s nosností cca 500 kg k dosažení jinak nepřístupných míst. Může být doplněn FIFI háčkem, popřípadě pomocnou karabinou.

Chránička na lano – slouží pro ochranu lana před prodřením na ostré hraně. Zpravidla se nasazuje na lano pomocí suchého zipu a je vybaven prvkem pro uchycení na laně.

Karabiny a spojky – prostředky, které se dají otevřít a přímo nebo nepřímo zavěsit do kotevního bodu. Spojují jednotlivé články zajišťovacího řetězce. Pro záchrany osob se používají karabiny se zámkem a pojistkou zámku (mimo karabin typu Q) a minimální podélnou pevností 22 kN¹.

Slaňovací prostředek – zařízení, pomocí kterého může osoba v omezené rychlosti slaňovat z pozice vyšší na pozici nižší, buď sama nebo pomocí druhé osoby.

¹ ČSN EN 12275 - Horolezecká výzbroj – Karabiny - Bezpečnostní požadavky a zkušební metody.

Lanová svěra (blokant) – prostředek, který nasazen na vhodně silné lano (obvykle o průměru 9 až 13 milimetrů) se v jednom směru lehce posouvá a ve druhém směru na laně blokuje sevřením lana.

Jisticí prostředek – slouží k jistění prvolezce v situaci, kdy hrozí nebezpečí pádu. Pracuje na principu automatického sevření lana segmentem, který umožňuje prokluz lana, a tím snížení přenosu rázové síly na osobu.

Kladka – slouží pro snížení výsledné síly odporu lana při vytahování postižených osob, lezců, materiálu, slouží k transportu po lanovém přemostění, jsou využívány při budování kladkostrojů, dopínání lanového přemostění a řadě dalších činností.

Spojovací prostředek – prvek nebo součást systému zachycení pádu (lano, drátěné lano, popruh, řetěz).

SKY hook – zařízení umožňující zavěšení za hrany konstrukcí, nebo terénní nerovnosti ve skalním terénu. Neslouží jako součást systému zachycení pádu, lze jej použít k zaujmutí pracovní polohy nebo postupu pouze za současného použití systému zachycení pádu.

FIFI háček – háček, který umožňuje zavěšení osoby do kotevních prostředků (ok, nýtů, kruhů, boráků apod.) Slouží také k zavěšení popruhových žebříků, pomocných smyček a jiného pomocného materiálu. Neslouží jako součást systému zachycení pádu, lze jej použít k zaujmutí pracovní polohy nebo postupu pouze za současného použití systému zachycení pádu. Může být doplněn pomocnou šňůrou.

Zachycovač pádu – zajišťuje bezpečné zachycení pádu z výšky.

Prostředky pro technické lezení – slouží k postupu nebo zaujímání pracovní polohy ve volném prostoru, těžkém lezeckém terénu, převisech apod.

Tlumič nárazů na zajištěných cestách – prostředek se dvěma nebo více upevňovacími body, který slouží ke snížení nárazu vzniklého pádem zajištěné osoby na tuto osobu a na ukotvení. Charakteristické je během pádu zvětšení vzdálenosti mezi oběma upevňovacími body v důsledku rázové síly.

Ocelová kotvící smyčka – je určena k vytvoření kotevního bodu.

Skalní skoba – prvek, který po zatlučení do skalní spáry kladivem nebo obdobným nástrojem, vytváří kotevní bod.

Šroub do ledu – kotevní prostředek, který se do ledu zašroubuje nebo zatluče a po použití opět vyšroubuje nebo vytluče.

Horolezecké kladivo – slouží k zatlučení a vytlučení skalních skob, nebo skob do ledu, zatlučení zavrtávaných skob a vytváření otvorů pro zavrtávané skoby.

Vklínělec – nepřestavitelné klínovité těleso, které zaklíněné do trhliny je schopno zachytit zatížení v podélné ose upevňovacího zařízení, ve kterém je zavěšena karabina nebo spojka.

Mechanický vklínělec – rozevratelný prostředek zpravidla ve tvaru klínu, který zaklíňujeme do trhlin a spár a je schopný zachytit zatížení v podélné ose upevňovacího zařízení, ve kterém je zavěšena karabina nebo spojka.

Zavrtávaná skoba – je určena k ukotvení s očkem, do kterého se zavěšuje karabina nebo spojka, a která se ukotvuje do vyvrtaného otvoru buď zalepením, nebo rozepřením.

Kotevní deska – určena do míst, kde je nutné zapnout najednou několik karabin. Při zatížení potom nedochází k zablokování některé z karabin a o vložených karabinách je velký přehled. Dále nedochází k přetáčení karabin a jejich nevhodnému namáhání a karabiny jsou udržovány ve správném úhlu.

Hranová kladka – zamezuje kontaktu pohybujícího se lana s ostrou hranou.

Otočný závěs – vkládá se mezi kotevní bod a kladku pro zvedání břemene. Zabraňuje kroucení lana a otáčení břemene.

Kotvicí zařízení – s jedním nebo více kotvicími body určený k připojení prostředky VVH .

Zařízení pro vytahování a spouštění – prostředky pro vytahování a spouštění jedné nebo více osob.

Motorový naviják – speciální zařízení pro vytahování a spouštění jedné nebo více osob s motorovým pohonem.

Lanový naviják – zařízení pro vytahování a spouštění, obvykle jsou opatřeny brzdou a samo-blokujícím zařízením. Navijáky se umísťují na samostatné konstrukce nebo je lze upevnit na trojnožky, případně k jinému kotevnímu bodu.

Trojnožky a ramena – slouží pro ukotvení dalších prostředků na vytahování nebo spouštění. Používají se převážně k ukotvení nad menšími otvory (studny, kanály, větrací šachty apod.), nebo nad hranu otvoru, kde působí jako výložník.

Záchranná nosítka – umožňují fixaci zraněné osoby, bezpečné zavěšení v horizontální nebo vertikální poloze nebo v obou polohách.

Transportní sedačka – slouží pro transport osoby ve výšce a nad volnou hloubkou, která musí být uzpůsobena pro zavěšení ve vertikální poloze.

Závěsný oblouk – slouží pro spouštění a zdvihání pracovníka ve vzpřímené poloze.

Přiléhavý oděv bez volných součástí – ochranný oděv bez volných částí, které by mohly být zachyceny, zajišťující ochranu před vnějšími vlivy, s odolností proti oděru na exponovaných místech a neomezující volnost pohybu uživatele při činnosti.

Přilba pro lezeckou činnost – chrání hlavu proti úrazu, je odlehčená a vybavena podbradním páskem pro činnost ve všech polohách, včetně prvků pro úpravu obvodu hlavy. Umožňuje připevnění čelové svítilny.

Stupačky na stromy – slouží k poskytnutí opory při výstupu po kmeni stromu. Jsou opatřeny jedním nebo více hroty a konstrukčně řešeny pro upevnění na obuv.

Stoupací železa – slouží k poskytnutí opory ve firnu, ledu nebo kombinovaném terénu. Jsou opatřeny hroty, které pokrývají plochu podrážku obuvi od špičky k patě a od jedné strany ke druhé a konstrukčně řešeny pro upevnění na obuv.

Cepín – zařízení opatřené hlavou, hrotem a násadou, doplněné systémem uchycení na ruku, jehož účelem je poskytnout oporu, nebo vytvořit kotevní bod ve firnu, ledu nebo kombinovaném terénu.

Obuv pro pohyb v exponovaných terénech – vhodná pro daný typ činnosti (pohyb po konstrukci, pohyb ve skalním terénu atd.), zajišťující dostatečnou přilnavost a snižující možnost uklouznutí v daném terénu.

Ochranné brýle – chrání zrak proti úrazu při činnosti před prachem, úlomky, drobným padajícím materiálem apod. a jsou konstrukčně řešeny s dostatečnou přiléhavostí k obličeji.

Ochrana sluchu – prostředek, tlumící úroveň okolního hluku, popřípadě chránící sluch uživatele před prachem, úlomky, drobným padajícím materiálem apod.

Rukavice pro lezeckou činnost – jsou odolné proti oděru a vnějším vlivům, zajišťují ochranu dlaňové části před tepelným namáháním při slaňování a umožňují snadnou manipulaci a ovládnutí prostředky VVH .

Nůž nebo obdobné zařízení – prostředek určený k přeřezání textilních materiálů.

Čelová svítilna - je určená pro upevnění na hlavu, popřípadě na přilbu uživatele, a která zajišťuje volnost pohybu rukou uživatele a umožňuje osvětlení pracovního prostoru při činnosti.

Prostředky pro přestřelení neschůdných částí (praky, samostřily, pušky) – slouží k dopravě vodícího lanka přes překážky, pomocí kterého se následně přetáhne lano.

Dálkoměr – elektronické zařízení pro změření vzdálenosti určeného objektu.